Lietas Nr.C34037317
Lietas arhīva Nr. C-0373-17/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Saldū, 2017.gada 29.augustā

Saldus rajona tiesa tiesnese S.Ozola rakstveida procesā izskatīja civillietu Studiju un zinātnes administrācijas maza apmēra prasībā pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 8.martā Studiju un zinātnes administrācija cēlusi maza apmēra prasību tiesā pret /pers. A/ par naudas piedziņu. Prasības pieteikumā norādīts, ka 1999.gada 20.oktobrī puses noslēdza Līgumu ar mērķi, lai segtu maksu par atbildētājas studijām Augstskolā. Saskaņā ar Līguma 3.1.apakšpunktu, 2000.gada 8.novembra grozījumiem Līgumā un 2002.gada 26.novembra grozījumiem Līgumā, pamatojoties uz Augstskolas Kredītu piešķiršanas komisijas apstiprinājumiem, prasītāja atbildētājai izsniedza studiju kredītu no valsts budžeta līdzekļiem 1778,59 EUR (Ls 1250) apmērā: 1999./2000. akadēmiskā gada 1.semestrī Ls 145 apmērā, 1999./2000. akadēmiskā gada 2.semestrī Ls 145 apmērā; 2000./2001. akadēmiskā gada 1.semestrī Ls 150 apmērā; 2000./2001. akadēmiskā gada 2.semestrī Ls 150 apmērā; 2002./2003. akadēmiskā gada 1.semestrī Ls 165 apmērā; 2002./2003. akadēmiskā gada 2.semestrī Ls 165 apmērā, 2003./2004. akadēmiskā gada 1.semestrī Ls 165 apmērā; 2003./2004. akadēmiskā gada 2.semestrī Ls 165 apmērā.

Atbildētāja pēc studiju pabeigšanas neizpildīja Līguma 4.2.2.apakšpunktā noteikto pienākumu un nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā nepaziņoja prasītājai par eksmatrikulāciju no Augstskolas. Prasītāja saņēma Augstskolas 2005.gada 5.jūlija pārskatu par studiju kredīta ņēmējiem, kurā tika iekļauta informācija, ka 2005.gada 10.jūnijā atbildētāja ir izslēgta no studējošo saraksta, jo ieguvusi diplomu.

Pamatojoties uz Augstskolas pārskatā norādīto informāciju, 2005.gada 28.septembrī prasītāja atbildētājai nosūtīja vēstuli Nr.1-14/5814 „Par studiju kredīta atmaksām" pievienojot studiju kredīta pamatsummas un kredīta procentu desmit gadu atmaksas grafiku divos eksemplāros, aicinot Atbildētāju parakstīt vienu atmaksas grafika eksemplāru, iesniegt to Prasītājai un uzsākt studiju kredīta pamatsummas un procentu atmaksu.

Atbildētāja ir parakstījusi studiju kredīta pamatsummas un procentu atmaksas grafiku, atzīstot studiju kredīta pamatsummas un procentu aprēķināšanas kārtību, taču maksājumus laika periodā no 2006.gada 13.jūnija līdz 2016.gada 12.jūlijam neveica saskaņā ar pašas parakstīto atmaksas grafiku, līdz ar to izveidojās parāda summa.

Informējot atbildētāju par studiju kredīta saistībām un parāda summu, laika periodā no 2006.gada 21.decembra līdz 2015.gada 23.novembrim prasītāja nosūtīja atbildētājai divpadsmit vēstules, t.sk. vienpadsmit informatīvas vēstules par studiju kredīta saistībām un brīdinājumu 2014.gada 29.jūlijā Nr.I-14/1154/B.

Prasītāja saņēma atbildētājas 2014.gada 27.augusta iesniegumu kurā atbildētāja apņēmās veikt regulārus maksājumus kredīta parāda summa segšanai un atkārtoti 2016.gada 17.maijā atbildētāja iesniedza iesniegumu par pakāpenisku parāda atmaksu, taču uzņemtās saistības nepildīja.

Prasītāja ir samazinājusi līgumsodu 10 procentu apmērā no izsniegtās studiju kredīta summas par ko atbildētāja tika informēta 2014.gada 27.februāra vēstulē.

Ņemot vērā, ka atbildētāja neizpildīja Līguma 3.3.1.apakšpunktā noteikto pienākumu – atmaksāt studiju kredīta pamatsummu un procentus desmit gadu laikā, katru gadu atmaksājot vienu desmito daļu no kopējās kredīta pamatsummas un kredīta procentus, prasītāja 2016.gada 12.maijā nosūtīja atbildētājai paziņojumu Nr.I-14/117/I „PIRMSTIESAS PAZIŅOJUMS" aicinot atbildētāju nokārtot savas parādsaistības labprātīgi.

Atbildētāja studiju kredīta parāda atmaksai ir veikusi maksājumus laika periodā no 2006.gada 13.jūnija līdz 2016.gada 12.jūlijam 1952,23 EUR apmērā. Saskaņā ar Līguma 3.6.1.apakšpunktu no atbildētājas iemaksātās summas kā pirmais tika dzēsts saskaņā ar Līguma 6.1.1.apakšpunktu un MK Noteikumu Nr.219 ??.[3] punktu aprēķinātais līgumsods 177,86 EUR apmērā. Kā otrais saskaņā ar Līguma 3.6.2.apakšpunktu un Civillikuma 1843.pantu tika dzēsts procentu parāds par studiju kredītu lietošanu 452,27 EUR apmērā. Pēc līgumsoda un procentu atmaksas saskaņā ar Līguma 3.6.3.apakšpunktu un Civillikuma 1843.pantu 1322 EUR tika novirzīti studiju kredīta pamatsummas segšanai. Atbildētājas iemaksātās summas un parāda summas aprēķins ir atainots maksājumu kopsavilkumā.

Atbildētāja pēc 2016.gada 12.maijā nosūtītā paziņojumu Nr.I-14/117/IB „PIRMSTIESAS PAZIŅOJUMS", kurā prasītāja aicināja atbildētāju izpildīt Līgumā noteiktās saistības, nesamaksāja izveidojušos studiju kredīta un procentu parādu, kaut arī 2016.gada 17.maijā apņēmās labprātīgi nokārtot savas parādsaistības. Prasītāja 2016.gada 16.decembrī vērsās Saldus rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļā, lai panāktu ātrāku, vienkāršāku un Atbildētājam ekonomiski labvēlīgāku strīda izskatīšanas kārtību.

Prasītāja pirms pieteikuma iesniegšanas piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā, saskaņā ar Civilprocesa likuma normām, 2016.gada 8.decembrī samaksāja ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,47 EUR apmērā. Atbildētāja nesamaksāja parāda summu un tiesas izdevumus, tāpēc prasītāja ceļ prasību prasības tiesvedības kārtībā, šajā gadījumā tiek ieskaitīta samaksātā valsts nodeva, taču ar brīdinājuma izsniegšanu saistītie izdevumi veido zaudējumus prasītājai.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, atbildētājas saistību neizpildes rezultātā prasītājai ir radušies zaudējumi 7,47 EUR apmērā, kas tika samaksāti sakarā ar pieteikuma par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā pret atbildētāju iesniegšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Atbildētāja nav izpildījusi Līgumā noteiktās saistības atmaksāt studiju kredītu desmit gadu laikā, līdz ar to prasītājai ir radušies zaudējumi, kas ir piedzenami no atbildētājas kopā ar studiju kredīta parāda summu un tiesas izdevumiem.

Līdz pat prasības pieteikuma iesniegšanas dienai atbildētāja nav samaksājusi studiju kredīta parāda summu 456,49 EUR apmērā.

Prasītāja uzskata, ka ir izpildījusi visas savas Līgumā noteiktās saistības pieejamo cilvēkresursu un finanšu resursu ietvaros, izsniedzot atbildētājai studiju kredītu no valsts budžeta līdzekļiem saskaņā ar Līguma noteikumiem un desmit gadu laikā rakstiski informējot atbildētāju par neizpildītajām saistībām, kā arī piedāvājot iespēju pakāpeniski segt parāda summu, bet atbildētāja nav izpildījusi prasītājas nosūtītajās vēstulēs norādītos prasījumus. Ņemot vērā, ka prasītāja un atbildētāja pārrunu ceļā nav vienojušās par parāda summas atmaksu, prasītāja saskaņā ar Līguma 7.2.apakšpunktu iesniedz prasības pieteikumu, lūdzot tiesu, pamatojoties uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem, argumentiem un pievienotajiem pierādījumiem apmierināt prasījumus pilnā apmērā.

Prasība celta uz 1999.gada 9.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.86 „Studiju kreditēšanas noteikumi" 17., 18.punktu, Ministru kabineta Noteikumu Nr.219 9.punkta, 30.2.apakšpunkta, Civillikuma 1574., 1587., 1756., 1779., 1843., 1943.panta pamatiem.

Prasības pieteikumā lūgts tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai 539,80 EUR, ko veido parāda summu 456,49 EUR apmērā, zaudējumi 7,47 EUR apmērā, tiesas izdevumus 75,84 EUR.

Prasītāja nevēlas uzklausīšanu tiesas sēdē.

2017.gada 15.matā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} pantu atbildētājai uz deklarēto adresi tika nosūtīts prasības pieteikuma un pievienoto dokumentu noraksti, nosakot termiņu aizpildītas paskaidrojuma veidlapas par prasību iesniegšanai tiesā līdz 2017.gada 18.aprīlim.

Līdz sprieduma taisīšanai lietā atbildētāja rakstveida paskaidrojumus nav iesniegusi, iebildumus pret pieteikumu nav cēlusi, nav pieteikusi lūgumu lietu izskatīt tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Par lietas izskatīšanas rakstveida procesa datumu pusēm paziņots 2017.gada 19.aprīlī.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasītājas maza apmēra prasība pret atbildētāju par naudas piedziņu ir pamatota un apmierināma daļēji.

Civillikuma 1402.pantā noteikts, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma. Atbilstoši Civillikuma 1511.pantam līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Savukārt raksturojot šaurākā, šeit pieņemtā nozīmē, līgums ir vairāku personu savstarpējs ar vienošanos pamatots gribas izteikums, kura mērķis ir nodibināt saistību tiesību.

Saskaņā ar Civillikuma 1590.pantu katrai pusei pret otru ir prasības tiesība par līguma izpildīšanu. Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 1934.pants noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Atbilstoši Civillikuma 1935.pantam līgums, ar ko viena puse apsola aizdevumu dot, bet otra to pieņemt, ir spēkā no tā laika, kad līdzēji vienojas savā starpā par aizdodamā daudzuma apmēru, ciest līgumsodu, ja tāds saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumā ir pielīgts.

No lietas materiāliem redzams, ka 1999.gada 20.oktobrī puses noslēdza Līgumu ar mērķi, lai segtu maksu par atbildētājas studijām Augstskolā. Saskaņā ar Līguma 3.1.apakšpunktu, 2000.gada 8.novembra grozījumiem Līgumā un 2002.gada 26.novembra grozījumiem Līgumā, pamatojoties uz Augstskolas Kredītu piešķiršanas komisijas apstiprinājumiem, prasītāja atbildētājai izsniedza studiju kredītu no valsts budžeta līdzekļiem 1778,59 EUR (Ls 1250) apmērā (lietas 14.-17.lapa).

Prasītāja ir iesniegusi pierādījumus par studiju kredīta piešķiršanu un pārskaitīšanu un parāda summu, saskaņā ar studiju kredīta līgumu un atmaksas grafiku.

Saskaņā ar studiju līgumu prasītāja izsniedza atbildētājai studiju kredītu. No maksājuma uzdevuma un maksājuma uzdevuma pielikuma redzams, ka prasītāja atbildētājas studiju maksas segšanai ir pārskaitījusi uz augstskolas kontu naudu. Tādejādi starp pusēm tika nodibinātas aizdevuma tiesiskās attiecības sakarā ar naudas līdzekļu nodošanu.

1999./2000. akadēmiskā gada 1.semestrī Ls 145 apmērā (4., 5. pielikums); 1999./2000. akadēmiskā gada 2.semestrī Ls 145 apmērā; 2000./2001. akadēmiskā gada 1.semestrī Ls 150 apmērā; 2000./2001. akadēmiskā gada 2.semestrī Ls 150 apmērā; 2002./2003. akadēmiskā gada 1.semestrī Ls 165 apmērā; 2002./2003. akadēmiskā gada 2.semestrī Ls 165 apmērā 2003./2004. akadēmiskā gada 1.semestrī Ls 165 apmērā; 2003./2004. akadēmiskā gada 2.semestrī Ls 165 apmērā (lietas 19., 21., 22., 24., 26., 27., 29., 31., 33., 35.lapa).

Saskaņā ar līguma 3.3.1.apakšpunktu atbildētājai bija pienākums parakstīt kredīta atmaksāšanas grafiku un uzsākt kredīta pamatsummas un procentu atmaksāšanu ne vēlāk kā trešajā mēnesī pēc studiju pārtraukšanas vai 12.mēnesī pēc studiju pabeigšanas; atmaksāt studiju kredīta pamatsummu un procentus desmit gadu laikā, katru gadu atmaksājot vienu desmito daļu no kopējās kredīta pamatsummas un kredīta procentus (lietas 15.lapa).

No lietas materiāliem redzams, ka prasītāja pirms prasības iesniegšanas vairākkārt rakstveidā ir atgādinājusi atbildētājai par parādsaistību nepildīšanu, taču atbildētāja parādsaistības nav izpildījusi (lietas 37., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50.-51., 52.,54. lapa).

Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa noteic, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse, un personas (..) paskaidrojumi un argumentācija ir viens no līdzekļiem, kā panākt tiesisku spriedumu *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 24.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-233).* Tomēr atbildētāja savas procesuālās tiesības iesniegt paskaidrojumus un apstrīdēt prasītājas prasījumu nav izmantojusi. Tāpat atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, ka savas saistības pret prasītāju būtu izpildījusi un parādu būtu samaksājusi, kā to noteic Civillikuma 1838.panta pirmā daļa, jo tas, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Tiesa neapšauba prasības pieteikumā norādītos apstākļus, ka atbildētāja savas maksājumu saistības nav izpildījusi, un nesamaksātā parāda pamatsumma saskaņā ar līgumu ir naudas summa 456,49 EUR apmērā, kas piedzenama no atbildētājas.

Prasītāja lūdz piedzīt zaudējumus 7,47 EUR.

Prasītāja norāda, ka Prasītājam ir radušies zaudējumi 7,47 EUR apmērā, kas izriet no ar brīdinājuma izsniegšanu saistīto izdevumu samaksu. Tā kā zaudējumi radušies atbildētājas bezdarbības rezultātā, šie zaudējumi ir atzīstami par tiešajiem zaudējumiem.

No lietas materiāliem redzams, ka ar Saldus rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļas tiesnese s lēmumu prasītājas pieteikums pret atbildētāju par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā atstāts bez izskatīšanas (lietas 57.-58.lapa).

Prasītāja prasības pieteikumam ir pievienojusi ar brīdinājuma izsniegšanu saistīto izdevumu samaksu apliecinošo dokumentu – 2016.gada 8.decembra maksājuma dokumentu Nr.20404 (lietas 13.lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 406.3 panta trešajai daļai samaksātie tiesāšanās izdevumi 7,47 EUR, maksāti kā ar brīdinājuma izsniegšanu saistītie izdevumi tiesvedības lietās par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā saskaņā ar Civilprocesa likuma 50.[1] nodaļas noteikumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bez darbību ir nodarījis. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Saskaņā ar Civillikuma 1773.pantu zaudējums ir tiešs, kad tas prettiesiskas darbības vai bezdarbības dabiskās un nepieciešamās sekas. Savukārt Civillikuma 1775.pants noteic, ka katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

Judikatūrā atzīts, ka pienācīgi izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesai jānoskaidro, vai lietā pastāv tāds pierādījumu kopums, kas apliecina likumā paredzētos zaudējumu atlīdzības pienākuma priekšnosacījumus – atbildētāja prettiesisku rīcību (darbību vai bezdarbību) un vainu, zaudējumu esamību un to konkrētu apmēru, kā arī cēlonisko sakaru starp prettiesisku rīcību un nodarītajiem zaudējumiem *(sk. Augstākās tiesas 2013.gada 22.marta spriedums lietā Nr. SKC-106/2013).*

Lai arī izdevumi, ko samaksājusi puse, kuras labā taisīts spriedums, atzīstami par tās zaudējumiem šī jēdziena plašākā izpratnē, tomēr nav pamata tos saistīt ar puses tiesībām celt materiāltiesisku prasījumu par zaudējumu piedziņu, jo jautājums par tiesas izdevumiem pieder procesuālajām, bet ne materiālajām tiesībām. Šis viedoklis vairākkārt sniegts arī judikatūrā (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2011.gada 6.aprīļa spriedums lietā SKC/143)*.

Tiesa nekonstatē zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumus civiltiesiskajā izpratnē, to, ka būtu atjaunojams prasītājas mantiskais stāvoklis, kas būtu izjaukts atbildētāja prettiesiskas rīcības dēļ *(skat. K.Torgāns. Saistību tiesības I daļa. Mācību grāmata, Tiesu namu aģentūra, 2006., 237.lapa)*. Procesuālie izdevumi citā lietā nav atzīstami par zaudējumiem šajā lietā, un tie nav atlīdzināmi, tāpēc tiesa prasību daļā par zaudējumiem 7,47 EUR apmērā atzīt par nepamatotu un noraidāmu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus, tāpēc no atbildētājas piedzenami tiesas izdevumi: prasītājas samaksātā valsts nodeva 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR, kopā 75,84 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu un Civilprocesa likuma 195.pantu atbilstoši prasītajam prasībā izteiktajam lūgumam prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piespriestās, bet neatmaksātās pamatparāda summas, taču nepārsniedzot pamatsummas apmēru.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam atbildētājai sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu nosakāms labprātīgas izpildes termiņš – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 8.,97. pantu, tiesa

n o s p r i e d a

Studiju un zinātnes administrācijas maza apmēra prasību pret /pers. A/ par naudas piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu Studiju un zinātnes administrācijai, reģistrācijas Nr.90000737795, pamatparādu 456,49 EUR (četri simti piecdesmit seši *euro* 49 centi), samaksātos tiesas izdevumus 75,84 EUR (septiņdesmit pieci *euro* 84 centi).

Noraidīt prasību daļā par zaudējumu 7,47 EUR (septiņi *euro* 47 centi) piedziņu.

Noteikt Studiju un zinātnes administrācijas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6 % (sešus procentus) gadā no pamatparāda summas.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt 10 dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Saldus rajona tiesā. Tiesas spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā, ja pastāv kāds no šā Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese S.Ozola